

eduka

Библиотека
Педагошка
раскршћа
Каталог

Библиотека

Педагогіка
раскрі́ття

Кашалої

Постоји неколико разлога који су утицали да Издавачка кућа *Едука* покрене библиотеку *Педагошка раскрића*, и овом приликом поменућемо само неке од њих.

Прво, већ познате друштвене противречности, условљене савременим брзим развојем, нарочито су присутне у земљама транзиције, међу којима је и наша. Мењају се околности у којима стасавају деца и млади. Јављају се нови фактори васпитања и мења се систем вредности. Сведоци смо афирмације негативних вредности, чиме се погоршавају услови за васпитно деловање на младе. Питања моралног васпитања и развијања етичне личности као да се потискују у други план. Маргинализују се и педагози и педагогија, а уместо њих у помоћ се све чешће призивају школски полицајци. Економска криза и беспарица нарочито погађају непрофитне делатности као што је образовање.

Друго, на тржишту научне и научнопопуларне литературе у нас се већ годинама само спорадично појава понеки наслов из области педагошких наука, односно филозофије и праксе савременог образовања. У исто време траже се брже промене у образовању и квалитетнији исходи овог рада.

Треће, један од кључних подстицаја за покретање библиотеке *Педагошка раскрића* јесте потреба да се допринесе даљем усавршавању педагошких радника у образовним организацијама у правцу оне, у свету признате и присутне, филозофије и праксе образовања, те оних педагошких идеја на темељу којих овај издавач настоји да конципира и даље развија своје уџбенике и друге изворе знања. То су идеје о изграђивању мислеће, свесне, активне, креативне, хумане, моралне, критички усмерене, самосталне личности, односно идеје о иновативној школи, о парадигми у оквиру које се решавају питања новог квалитета образовања. Реч је о виђењу циља образовања као оспособљавања младих за живот, за умеће и рада и живљења; као пута ка еманципацији личности кроз стицање њеног идентитета и самоостваривања.

Главни уредник, проф. др Бошко М. Влаховић

*Образовање је најјаче оружје које можемо
ушоредиши да бисмо променили свет.*

Нелсон Мендела

Библиотека
Педагошка раскршћа

ЕДИЦИЈА
ФИЛОЗОФИЈА
ОБРАЗОВАЊА

Питер Мекларен

ЖИВОТ У ШКОЛАМА

Питер Мекларен је познат по својим радовима и ангажовању у области критичке педагогије, критичке писмености, социологије и антропологије образовања, културолошких студија, критичке етнографије и марксистичке теорије. Био је предавач и директор Центра

за образовање и културолошке студије на универзитету Мајами и професор на Одсеку за постдипломске студије у области образовања и информација на Калифорнијском универзитету у Лос Анђелесу. Његови радови и политички активизам често су га водили у Латинску Америку, на Карибе, у Европу, Средњи исток и југоисточну Азију. Критичком педагогијом се бави не само као теоријом и филозофијом образовања него и као друштвеним покретом који је оријентисан на праксу, на начин на који је то дефинисао њен утемељивач, Пауло Фреире. То је Анри Жиру објаснио као „покрет у образовању, вођен страшћу и принципима, који помаже ученицима да развију свест о слободи, да препознају ауторитарне тенденције и повежу знање и моћ са способношћу да делују конструктивно”.

Мекларенове најновије књиге су *Революционарни мултикултурализам: Педагогије сувроисстављања за нови миленијум*, *Критичка педагогија и култура предаторства: сувроисстављене политичке у постмодерно доба*, *Школовање као ритуална представа: ка политичкој економији образовних симбола и тестова*, као и *Животи у школама: увод у Критичку педагогију у основама образовања*.

Живот у школама – увод у критичку педагогију у основама образовања, темељни је Мекларенов текст, више пута објављиван и превођен. Аутор, са себи својственом бескомпромисношћу, износи причу о сопственом путовању кроз поље образовања: од либералног хуманисте који је наглашавао неопходност реформе, до хуманисте марксистичке провенијенције који се залаже за револуционарну праксу. Језгро књиге чини ранији ауторов школски дневник *Повици са ходника – нови ирирагски јетшо*, у којем је, на почетку свог предавачког рада, описао праксу у школи из социјално најзапостављенијег дела Торонта. Књига је покренула јавну образовну дебату у Канади, али то није задовољило њеног аутора, који је бивао све незадовољнији овим покушајем да разуме и другима пренесе своја школска искуства: „Мој је дневник пре свега био један опис догађаја, без теоријског оквира који би читаоцу помогао да боље схвати околности које сам се трудио да опишем“. Отуда је текст Меклареновог школског дневника годинама касније реинтерпретиран са теоријског становишта критичке педагогије, поставши део ширег пројекта који се бави критичком анализом образовања и наставе, из перспективе дијалектичке супротстављености рада и капитала. Аутор није рачунао на то да ће, у годинама које долазе, ова књига постати својеврсни педагошки класик, једно од најважнијих дела критичке педагогије уопште.

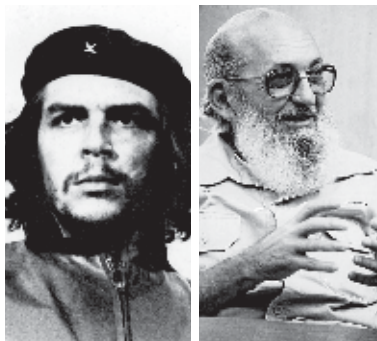

Питер Мекларен

ЧЕ ГЕВАРА, ПАУЛО ФРЕИРЕ И ПЕДАГОГИЈА РЕВОЛУЦИЈЕ

Књига познатог критичког педагога Питера Мекларена на узбудљив и неочекиван начин враћа нас изворним начелима критичке педагогије. Кроз култне ликове револуционара Че Геваре и педагога Паула Фреиреа, Мекларен бескомпромисно подсећа читаоца да пут промене личности, могућ кроз образовање, има смисла једино ако доводи до промене света око нас. Циљ образовања отуда мора бити развијање критичког става према друштвеним односима. У фокус Мекларенових разматрања враћа се презрени и одбачени појам *класне борбе*, призивајући наду да свет либералног капитализма није и једини могући. Одбацујући помодну неосетљивост неких постмодернистичких теорија према стварности друштвених односа, аутор призива теорију образовања која ће бити начињена од крви и меса: од виђења света оних који су живели борбу за ослобођење – Фреиреа и Чеа. Док о Фреиреу прича топло, као о драгом пријатељу и учитељу, аутор Ел Чеу прилази са осећањем аутентичног духовног сродништва, услед чега читаоца, без обзира на академски карактер текста, до краја књиге не напушта заводљива мелодија револуционарне химне “*Nasta siempre, comandante*”.

„Мада ова књиџа неће разоткриџи никакве нове мистерије у вези са Чеовим живоџом или смрћу, ипак обећавам да ћу формираџи нов контекст у коме се може поново процениџи његово наслеђе – један ‘педагошки’ контекст за процену начина на који је живео живоџ – што је, на крају крајева, и најзначајнија лекција коју нам је оставио да о њој размишљамо и на њу се уледамо.

Фреире је успео да надживи Чеа за преко тридесет година, а свети је бољи захваљујући ономе што је успео да постигне на свом дугом и мукоштрном пућу ка ослобођењу. Мало је људи који су људски дух унапредили толико успешно као ова два човека.

Фреире и Че били су непоколебљиви у свом ставу да суштина успеха образовања и културних процеса усмерених ка ослобођењу није у томе да ослободе људе од окова, већ да их колективно припреме да се сами ослободе. Фреиров приступ био је систематичнији, па је успео да разради формалне и неформалне услове за успешно остваривање тог педагошког сусреша. Револуционарна педагогија заснована на лидерству инспирисаном Гевариним и Фреировим радом поставила би ослобођење од расног, класног и родног шлачења као главни циљ образовања за нови миленијум. Тако замисљено образовање било би посвећено социјалној правди и преобликовању друштвеног живоџа на основу демократских социјалистичких идеала.“

Анри Жиру

О КРИТИЧКОЈ ПЕДАГОГИЈИ

Анри Жиру је један од водећих савремених теоретичара критичке педагогије. Објавио је преко педесет књига и преко триста чланака у научној периодици. Добитник је многих награда и признања за свој рад. Рођен је у Провиденсу на Род Ајленду. Предавачки рад отпочео је на Универзитету у Бостону, након чега је предавао на неколико универзитета у Сједињеним државама. Од 2004. ради на Мекмастер универзитету у Хамилтону, у Канади. Својим радом допринео је различитим областима: не само критичкој педагогији, већ и студијама културе и медија. Његов рад ослања се на разноврсне традиције мишљења, од Маркса до великог бразилског педагога Паула Фреиреа, или до познатог пољског социолога Зигмунта Баумана. Кроз своје деловање Жиру неуморно заговара концепт радикалне демократије, подсећајући непрекидно на потребе рањивих и маргинализованих слојева друштва. Циљ његовог залагања је образовање које ће код ученика развијати свест о слободи, запажање ауторитарних тенденција у друштву и моћ спајања знања са способношћу за предузимање конструктивне акције. Међу најпознатије књиге овог аутора спадају: *Идеологија, култура и процес школовања* (1981), *Теорија и оштор у образовању* (1983), *Скривени курикулум и морално образовање* (1983), *Узнемирујућа задовољства: учење о популарној култури* (1994), *Напуштена генерација: демократија и култура страха* (2004), *Универзитет у ланцима* (2007), *О критичкој педагогији* (2011) и друге.

Књига из пера једног од најзначајнијих критичких педагога данашњице, Анрија Жируа, представља осврт на тридесетогодишњи академски рад овог аутора. У есејима насталим у распону од три деценије, аутор са непроменљивом страшћу подсећа на суштински значај образовања у демократском друштву, проницљиво ширећи виђење домета критичке педагогије изван учионице. Одбацујући схватање педагогије као обичне вештине, технике и непристрасног метода помоћу којих наставник предаје унапред прописано градиво, аутор се залаже за образовање чији циљ неће бити само налажење добро плаћеног посла, већ стварање критички настројеног појединца без којег је опстанак демократског друштва немогућ. Критикујући самозадовољни поглед на образовање као на лично право појединца а не јавно добро, Жиру нам открива етичку и политичку страну педагогије која ће допринети саосећању и разумевању Другог и постати вид практиковања слободе; педагогију која је део једног незавршеног пројекта чији је циљ изградња смисленог живота за све ученике; педагогију која ће обезбедити услове за стицање знања и вештина потребних да се увиди ограниченост правде у демократском друштву.

Петар Јандрић, Дамир Борас

КРИТИЧКО Е-ОБРАЗОВАЊЕ

Петар Јандрић дипломирао је физику на Природно-математичком факултету Универзитета у Загребу 2003, магистрирао едукацију на Morau House School of Education Универзитета у Единбургу 2007. и докторирао информационе науке на Филозофском факултету

Универзитета у Загребу 2011. Радио је на више високошколских установа у Хрватској и Великој Британији. Запослен је као виши предавач на Техничком велеучилишту у Загребу. Учествовао је у раду програмских одбора бројних стручних и научних конференција, те у доношењу европских образовних стандарда из подручја GRID-рачунарства; сарадник је у низу образовних пројеката у Хрватској и Великој Британији.

Објавио је двадесетак стручних и научних радова из подручја е-образовања.

Дамир Борас дипломирао је на Електротехничком факултету 1974. и докторирао на Филозофском факултету Универзитета у Загребу 1998. На Филозофском факултету у Загребу, Одсек за информационе науке, ради као декан и редовни професор. Објавио је више

од педесет научних и стручних радова, књига и средњошколских и високошколских уџбеника. Одржао је многа предавања по позиву и саопштења на страним и домаћим научним скуповима из подручја информационих и комуникационих наука, програмирања, рачунарске обраде текста и језика, лексикографије и енциклопедике.

Књига која на оригиналан и свеж начин актуализује чувену Сајерову изреку да „ништа није толико практично као добра теорија“. Критичка теорија е-образовања није пуки опис стварности, већ ослобађајућа пракса; скуп принципа и идеја које је могуће употребити у сврху усмеравања праксе, а с циљем промовисања еманципације и друштвене трансформације. Књига даје лудан теоријски одговор на практична питања, са пуном свешћу да је сваки образовни процес снажно укорењен у контекст, па решења која одговарају другима често није могуће дословно преузети. Писано под утицајем богатих искустава аутора, ово дело нас подсећа да се е-образовање мора сагледати на апстрактнијем теоријском нивоу, који ће нас припремити на информисано доношење одлука у различитим контекстима. Садржај књиге темељи се на изворном научном истраживању, и у том смислу она је намењена свима који прате најновија достигнућа у подручју е-образовања, док су структура поглавља и стил презентације прилагођени употреби у настави, што књигу чини погодном као додатну литературу за предмете из подручја е-образовања у високошколским установама.

Ноам Чомски

О ПОГРЕШНОМ ОБРАЗОВАЊУ

Ноам Чомски (1928), лингвиста, филозоф, професор на Катедри за лингвистику и филозофију Масачусетског технолошког института (МИТ), аутор је више од осамдесет књига. Његови оригинални научни радови из области лингвистике цитирају се и о њима се дискутује већ пет деценија, а имају утицаја и на филозофију, социологију, биологију и когнитивне науке. Широм света читају се његови бројни чланци о политици и међународним питањима. Живи у Лексингтону у Масачусетсу.

О погрешном образовању - једина књига која обједињује текстове Ноама Чомског фокусиране на проблеме савременог образовања јесте интелектуално провокативно штиво једног од најнавођенијих мислилаца у историји, и јединог живог аутора на листи најцитиранијих, на којој се налазе имена попут Платона, Шекспира или Фројда. Ово дело представља незаобилазан избор текстова о месту и смислу образовања у контексту социјалне, економске и политичке динамике савременог света.

Чомски широко заснива разумевање образовних потреба, почевши од измењене улоге школа у данашњем друштву до предлога нових модела

образовања; луцидно укрштајући глобалне технолошке промене којима доминирају примат и одговорност медија са демократском улогом образовних установа.

Бранећи мисао да истински демократско друштво не може да опстане у свету који се убрзано мења уколико се приступ образовању драматично не реформише, аутор надахнуто уочава да се „право учење дешава у процесу откривања истине“. Ауторова критика начина на који тренутни школски систем „погрешно образује“, и његови предлози за промену представљају темељну литературу за наставнике, родитеље, људе запослене у школској администрацији и све оне који брину о будућности нараштаја којима остављамо овај свет у наслеђе.

Према Чомском, образовни процес смислен је само уколико значи практиковање слободе: „Добар наставник зна да ученицима може да помогне на најбољи начин тако што ће им дозволити да сами пронађу истину.“

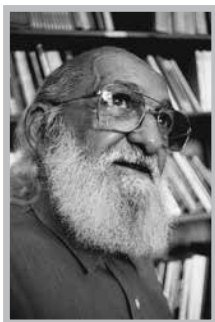
Читалац ове књиге позван је да учини то исто.

Пауло Фреире

ПЕДАГОГИЈА ОБЕСПРАВЉЕНИХ

Пауло Фреире (1921–1997) био је један од најутицајнијих филозофа образовања двадесетог века и заговорник критичке педагогије. Материјалне потешкоће у детињству учиниле су га осетљивим за проблеме обесправљених друштвених слојева, и читав његов рад, и теоријски и практични, био је прожет дубоком емпатијом за социјално ускраћене. Завршавајући правни факултет у родном Бразилу, Фреире је упоредо изучавао филозофију, феноменологију и психологију језика, напослетку осмишљавајући познате и утицајне пројекте за описмењавање одраслих. Фреиреов рад на описмењавању који је широко подржавала држава прекинут је војним пучом 1964, након чега Фреире проводи неко време у затвору, а потом године у егзилу, најпре у САД, а затим у Швајцарској. Повратак у Бразил 1980. Фреире користи да настави свој рад на описмењавању и социјалном оснаживању обесправљених. Током 1968. излази његова *Педагогија обесправљених*, која га високо позиционира међу модерне филозофе образовања. Фреиреове идеје постају утицајне широм света, налазећи многе поштоваоце и изучаваоце и данас.

Педагогија обесправљених припада канону дела из филозофије образовања, високо позиционирајући свог аутора у ред најзначајнијих педагошких мислилаца двадесетог века. Објављена је први пут 1968. на португалском, да би већ 1970. доживела енглеско издање, које је омогућило ширење Фреиреових идеја ван граница Бразила. Заснована на ауторовом раду на описмењавању одраслих, осветљена марксистичким аналитичким апаратом и прожета дубоком емпатијом, Фреиреова најпознатија књига сматра се темељним делом правца који се данас назива критичком педагогијом. Противуречности света у ком је *Педагогија обесправљених* написана до данас нису нестале, и даље захтевајући аналитичку пажњу која нас може довести до онога што Фреире назива „освешћивањем“. Ово штиво је отуда много више од вредног канонског дела уписаног у историју мисли о образовању – оно данас има подједнако велик значај за савремене, као што је имало за своје прве читаоце, усмеравајући пажњу на релевантна питања и стављајући читаоца у активну позицију, у којој ће храбро промишљати свет, прихватајући спасоносно бремене слободе.

*Образовање није припрема за животи,
образовање је животи сам.*

Џон Дјуи

Библиотека
Педагошка раскршћа

**ЕДИЦИЈА
ПРИМЕЊЕНА
ПЕДАГОГИЈА**

Стенли Гринспен

РАЗВОЈ ЗДРАВОГ УМА

Дечји психијатар Стенли Гринспен је у својим књигама које се баве темом родитељства развио познати метод комуникације са децом млађег узраста под популарним називом „време на поду“. У четрдесет година дугој каријери Гринспен је стекао углед првенствено захваљујући својим истраживањима раног развоја деце, а затим и као аутор и предавач на Медицинском факултету Универзитета Џорџ Вашингтон. Био је вођа покрета који је развијање љубави у односима међу људима сматрао кључним за емоционални и интелектуални развој детета. Гринспенова мапа дечјег развоја призната је од стране Америчке академије педијатара као водич за педијатре који процењују развојне способности мале деце.

У књигама као што су *Прва осећања* (1985), *Суштинско партнерство* (1989) и *Полишика ијре* (1993), Гринспен родитељима нуди мапу развојних периода кроз које пролазе деца од рођења до седме године живота, тврдећи да родитељи деци највише могу помоћи тако што ће пола сата дневно учествовати у њиховим играма. Ово „време на поду“ учи децу како да стекну самопоуздање, преузму иницијативу, како да стекну сигурност с којом ће моћи даље кроз живот.

Гринспен је употребу овог метода проширио и на васпитање деце са проблемима у развоју, посебно деце са аутизмом. Бери Брезелтон, харвардски професор и познати педијатар, каже да је овај метод „значајан по начину на који нам помаже да допремо до деце у раним стадијумима њиховог развоја и дамо им шансу да развију свој потенцијал“.

Високо на листи жеља многих родитеља налази се нада да ће њихова деца бити успешни ученици који могу да савладају образовне изазове и са интересовањем посматрају свет. Истио тако, сви ми желимо да наша деца развију способност за топле односе и блискост и да имају много бољих и вредних искустава. Осим тога, желимо да наша деца имају свест о томе шта чини прикладно понашање, да имају осећај за исправно и погрешно и да умеју паметно да просуђују у неизвесним ситуацијама. Свакако желимо да имају добра осећања према себи и да показују ујорност, флексибилност и креативност. Многи родитељи и стручњаци који раде са децом траже начине како „да подићу пречку“ или да доведу коришћење дејетивовој пошеницијала до највишег нивоа, без пошеницијала његове емоционалне вишалности и добробити – истиче аутор у уводу.

Стенли Гринспен

СИГУРНО ДЕТЕ

Осећање несигурности у савременом свету данас се све више преноси и на децу, и то на сваком узрасту. Не само реални, лични животни догађаји него и виртуелни медијски преплављују трагичним збивањима породичне домове, који би требало да су темељ осећања сигурности и заштићености за дете, од његовог најранијег детињства до адолесценције. Др Стенли Гринспен, један од светски најистакнутијих ауторитета за дечји емоционални развој, на основу богатог клиничког искуства, својом књигом даје непроцењиви допринос решавању овог проблема. Одређујући емоционалне темеље сигурности, он упућује родитеље на начела која ће им помоћи у развоју вештина неопходних за изграђивање осећања сигурности код сопствене деце.

Вредност Гринспеновог доприноса овом кључном питању огледа се понајвише у томе што он у својој књизи највећу пажњу посвећује самој природи отпорности и изграђивању прецизних вештина помоћу којих ће се деца успешније суочавати са проблемима. И што је још важније, он овом књигом нуди путеве који ће указати на то како се изграђује сопствени унутарњи осећај сигурности, самопоуздања и отпорности.

Ђурђица Иванчић

ДИФЕРЕНЦИРАНА НАСТАВА У ИНКЛУЗИВНОЈ ШКОЛИ

Ова је књига поуздан приручник за планирање и спровођење индивидуалног васпитно-образовног рада са децом која имају потешкоће у развоју. Ауторка се, са великим искуством у овој области, ослања како на теоријска знања и практична искуства стручњака за специјалну едукацију и рехабилитацију, тако и на драгоцену практичну знања учитеља који спроводе инклузивну наставу у редовној школи. Ауторкин напор да систематично представи једну разноврсну област уродио је књигом која на прегледан и приступачан начин, у неколико тематских целина, обрађује особености ученика са сметњама у развоју и представља кораке неопходне у изради индивидуалног васпитно-образовног програма. Приручник пружа подршку наставнику у његовим свакодневним изазовима, водећи га кроз почетну процену ученика, преко прављења плана подршке за ученика – који обухвата садржаје, циљеве, методе, средства и облике рада – до савета за подстицајно вредновање и оцењивање ученичких постигнућа. Драгоцену искуство из нама блиске државе, која се суочава са сличним изазовима у свом образовном систему.

Ерик Јенсен

ПОДУЧАВАЊЕ СА МОЗГОМ НА УМУ

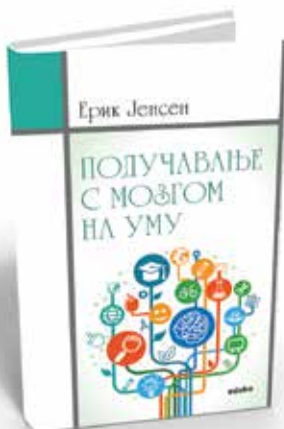
Ерик Јенсен је познати стручњак чије је главно интересовање везано за процес учења. Као наставник је радио у основним и средњим школама, где је проучавао вештине читања и учења. Као доктор наука, постао је придружени предавач неколико универзитета и професор за образовање одраслих на калифорнијском универзитету у Сан Дијегу. Током 1988. године Јенсен је проглашен за најистакнутијег младог Американца.

Јенсен је један од оснивача највећег светског академског програма за таленте, који окупља око 55 000 постдипломаца из шеснаест земаља Средином осамдесетих је основао и „Тачку преокрета“, програм за наставнике који се бави проблемима подучавања и учења, а који је заснован на научним открићима о могућностима људског мозга. Јенсен је био оснивач и прве светске конференције која је повезала достигнућа неурологије са образовном праксом. Његове најпознатије књиге су *Подучавање с мозгом на уму* („Teaching with the Brain in Mind“), *Суiper-подучавање* („SuperTeaching“), *Унапређивање мозга и подучавање са сиромашћом на уму* („Enriching the Brain and Teaching with Poverty in Mind“).

Јенсен је један од оснивача највећег светског академског програма за таленте, који окупља око 55 000 постдипломаца из шеснаест земаља Средином осамдесетих је основао и „Тачку преокрета“, програм за наставнике који се бави проблемима подучавања и учења, а који је заснован на научним открићима о могућностима људског мозга. Јенсен је био оснивач и прве светске конференције која је повезала достигнућа неурологије са образовном праксом. Његове најпознатије књиге су *Подучавање с мозгом на уму* („Teaching with the Brain in Mind“), *Суiper-подучавање* („SuperTeaching“), *Унапређивање мозга и подучавање са сиромашћом на уму* („Enriching the Brain and Teaching with Poverty in Mind“).

Треба ли да истакнем како су разумевање ис-
тисраживања мозга и повезивање тих ис-
тисраживања с учењем постали стандардни захтеви за
учиоце и наставнике? Не морате да budete
биолог или неуронаучник како бисте схватили
кључне појмове. Немојте се везати за струч-
не термине или неуролошке процесе. У ствари,
превише интересовања према биологији мозга
могло би да вам одузме много драгоценог вре-
мена, у којем бисте могли да учините нешто
важније: да радите у пракси на ономе што је
пошребно како би се променио начин образо-
вања.

Тај процес има три корака. Прво, почните да
боље разумевајте мозак, научите кључне идеје
и принципе. Друго, искористите оно што сте
научили темом којим ћете моћи највише да
допринесете. И треће, крените према „вели-
кој победи“ и зајочните промене у школи и у
окружењу. Све ово речено није мода или изв.
„дан за усавршавање учиоца“. Овакав начин
промишљања требало би да буде дуторочна ми-
сао водила у вашем свакодневном одлучивању:
„Узимајући у обзир оно што знамо о мозгу и
начину на који он учи, да ли ово што желим да
применим користи ученицима при учењу?

К. Џ. Симистер

НАУЧИТЕ СВОЈЕ ДЕТЕ ДА РАЗМИШЉА

К. Џ. Симистер води потпуно нови програм о вештинама размишљања којим децу припрема за нагле промене и изазове с којима ће се суочити у свету, изван контекста школских тестова и испита.

Успешност овог програма презентовала је на британским и међународним симпозијумима, као и у радионицама за децу, учитеље и родитеље. Ауторка има четрнаест година искуства у подучавању деце свих узраста у приватним и државним школама, диплому Економског факултета (University of Cambridge) и магистеријум из области унапређења школства (London's Institute of Education).

Ауторка је неколико књига и радова, међу којима се истиче књига намењена учитељима под насловом *Како научити деце да мисли и учи: Практични програм за цело школовање* („How to Teach Thinking and Learning Skills: A Practical Programme for the Whole School“). Чврсто верује да, уколико подучавамо децу да размишљају на свој начин, обезбеђујемо за њих будућност пуну могућности.

Једна од водећих ауторки у области образовања деце разматра тајне успеха и нуди нам прегршт маштовитих и, пре свега, забавних активности, игара и вежби намењених деци свих узраста.

Прегледно и занимљиво изложене савете, предлоге и примере у овој књизи можемо да користимо у најразличитијим свакодневним ситуацијама: током јела, у колима, за време шетње, чак и у супермаркету.

На тај начин деца ће уживати у развијању кључних особина као што су предузимљивост, усредсређеност и истраживачки дух. Књига К. Ц. Симистер омогућава родитељима да на најбољи начин одиграју веома важну улогу у неговању самосталне, самоуверене и креативне личности свог детета.

„Заснована на оцажањима филозофа, књижевника, научника и предузетника, ова књига представља скуп од 16 одлика које утичу не само на дечијеве резултате него и на његов успех кроз цео живот.“

Наоми Алдорт

ВАСПИТАВАМО ДЕЦУ, ВАСПИТАВАМО СЕБЕ

Наоми Алдорт је међународно призната ауторка књига о васпитању деце. Поред тема везаних за васпитање беба, деце предшколског узраста и тинејџера, Наоми Алдорт се бави и различитим аспектима родитељства и емоционалним потребама родитеља.

Њена упутства не иду у правцу налажења мирних начина да се контролише дете, већ у правцу налажења начина васпитања без употребе механизма контроле; она говори о родитељској способности деловања из љубави, о томе како треба радити на томе да деца буду успешна и дају све од себе својом вољом, а не да би од старијих добила одобравање.

Њени чланци и саветодавне колумне могу да се пронађу у издањима широм света, укључујући *Mothering Magazine* (САД), *The Journal of Attachment Parenting International*, *McGraw Hill*ов универзитетски уџбеник, *Byron Child* (Аустралија), *Natural Parenting* (Аустралија), *The Mother* (Велика Британија), *Hand in Hand* (САД), *Life Learning Magazine* (Канада), *Taking Children Seriously* (Велика Британија), *Gentle Spirit*, и други. Њени чланци преведени су на немачки, хебрејски, јапански, шпански и холандски језик.

Стара је истина да подучавање мало вреди, уколико подучавајући некога не подучавамо и себе саме. Сходно томе, књига Наоми Алдорт, заснована на богатом искуству предавача, саветника, родитеља троје деце – полази од праксом потврђеног уверења да одгајајући децу, одгајамо и себе. Једна од свакако живот-

но најодговорнијих улога јесте улога родитеља, која се, по мишљењу ове успешне терапеуткиње, најбоље остварује у садејству љубави и поштовања према детету, разумевању његових расположења, осећања и размишљања и умећа комуникације с њим. Тако се полазно поглавље „Промена парадигме“ заснива на уверењу да треба делити живот са дететом чија дела не произлазе из страха него из радости и љубави. На љубави, као најважнијем родитељском осећању, и основној смерници у васпитању, заснована су и сва наредна поглавља. Осећање љубави је кључно полазиште у свим поступцима, ситуацијама и смишљеним играма које ова ауторка препоручује како би се у детету развила и неговала здрава, емоционална, самостална, самопоуздана личност. Да би се то заиста и остварило, ауторка прецизно описује, представља и објашњава животне ситуације у којима је неопходно: волети другог, али и неговати љубав према себи; ослободити се страха од недовољно љубави, али и страха од губитка контроле; задржати доследност и разумети понашање детета; разликовати своје потребе и потребе детета; спречити „психологију жртве“ и решавати проблем агресивности...

Јеспер Јул

КАКО ДА КАЖЕТЕ НЕ МИРНЕ САВЕСТИ

Јеспер Јул је познати дански терапеут и аутор бројних књига које се баве проблемом родитељства. У својој најпознатијој књизи *Ваше компетенцијно дете* (*Your Competent Child*, 1995), сумирајући двадесет пет година искуства рада са породицама, тврди да се данашње

породице, захваљујући деструктивним тенденцијама у друштву, налазе на занимљивом раскршћу јер се традиционални модели понашања као што су послушност, физичка и емоционална агресивност и конформизам налазе у фази трансформације. Јул се супротставља многим претпоставкама традиционалне развојне психологије, као и владајућим методима и моделима педагогије. Идеја неауторитарног родитељства, која се промовише у овој књизи, допринела је да ауторово дело буде преведено на тринаест језика.

Већ готово две деценије Јул ради на формулисању нових парадигми у васпитању деце и родитељству те у начинима на које покушавамо да подржимо развој деце и њихову социјализацију. Његов основни циљ је да инспирише, подржи и помогне родитељима и запосленима у образовању како би нове генерације деце одрасле социјално и ментално здраве, нудећи тако алтернативу агресивности и насиљу којима су деца била изложена у прошлости и којем су изложена и данас.

Од 2007. године, Јеспер Јул је оснивач и вођа „Family Lab International“, организације која се бави организовањем семинара, предавања и радионица за родитеље и породице.

Јул се супротставља многим претпоставкама традиционалне развојне психологије, као и владајућим методама и моделима педагогије.

У овој краткој књизи налази се јасан и потврдан одговор на вечито питање како детету рећи „НЕ“, а не изгубити његову љубав и поверење. Јеспер Јул нас са скандинавском смиреношћу проводи кроз низ тако познатих а тако комплексних ситуација у којима је „НЕ“ тачан и једини могући одговор. Књига која ће вам на најконкретнији начин помоћи да успешно и једноставно, заједно са вашим дететом, савладате многе наизглед тешко савладиве препреке на путу дечјег одрастања и вашег родитељства.

Јаспер Јул, Хеле Јенсен

КОМПЕТЕНЦИЈА У ПЕДАГОШКИМ ОДНОСИМА – ОД ПОСЛУШНОСТИ ДО ОДГОВОРНОСТИ

Јаспер Јул, међународно познати дански стручњак из области породичне терапије, у сарадњи са терапеуткињом великог искуства, Хеле Јенсен, написао је књигу за све оне који желе да развију своје педагошке компетенције. Књига представља свеобухватан покушај заокруживања и описивања процеса у међуљудским односима кроз које наставници и васпитачи пролазе у раду са децом и младима. Писана је са темељним уверењем да ће циљеви различитих педагошких институција, школа пре свега, најбоље бити остварени уколико наставник и васпитач брину о међуљудским односима као о темељу заједничког живота. Како развијање квалитетних односа међу одраслима представља предуслов да деца изграде потребне и примерене односе, књига на свеж и оригиналан начин показује пут напуштања културе послушности која је у прошлости обележила друштво и педагошке институције, залажући се за подстицање одговорног, а не послушног понашања. Проницљиво дело које није усмерено ни на једну страну у педагошком односу, него на однос сам по себи.

Хеле Јенсен је психолог, специјалиста за психотерапију и коауторка *Од послушности до одговорности*, ауторка, заједно са Елизабет Јенсен, књиге *Дијалоги са родитељима* (*Dialogue with Parents*), аутор неколико чланака о управљању у учио-

ници. Са групом аутора, творац је књиге *Емпатија, оно што свет држи заједно* (*Empathy – what binds the World together*). Са Јеспером Јулом ради на подучавању едукатора, породица и родитеља у различитим земљама Европе, у институцијама као што су DDIF, Deutsch – dänisches Institut für Familientherapie у Берлину, као и у Internationale Gesellschaft für Beziehungskompetenz у Инсбруку. Председница је фондације „Childrens´ s Wisdom of Life“.

Финтан О’Риган

КАКО ПОМОЋИ ДЕЦИ СА ПРОБЛЕМАТИЧНИМ ПОНАШАЊЕМ

Финтан О’Риган је један од водећих стручњака за проблеме учења и понашања у Великој Британији. Радећи као директор школе, постао је фасциниран утицајем васпитања, али и природе на развој човека. Ово своје интересовање је применио на истраживања поремећаја недостатка пажње код деце школског узраста. У овом периоду је непрестано радио са ученицима и родитељима, што му је помогло да стекне уравнотежен поглед на проблеме школе, наставника и породица када су у питању разлике у стилевима учења и понашања. О’Риганов модел учења и понашања чини основу његовог приступа проблему постизања краткорочног и дугорочног успеха у учењу јер „иако је тачно да нема два иста детета, структурисани и флексибилни системи и стратегије ће водити ка успешнијим исходима“.

О’Риган је међународно признат презентер и консултант у областима понашања, учења и мотивације, како у оквиру образовања, тако и унутар медицинске науке.

У Великој Британији се тренутно бави консултантским радом за мрежу школа и предаје на универзитету Лестер, при Националној асоцијацији за децу са посебним потребама, као и на Институту за образовање. У исто време је и председник Европске алијансе за поремећаје пажње. Објављена дела укључују и више пута награђивану књигу *Образовање деце са поремећајем у пажње, Како подучавањем и односињем се према деци са поремећајима пажње* (2001).

„Ова књига је резултат многих искустава сакупљаних током последње две деценије. Као професор који предаје предмете из области природних наука нисам ни могао да претпоставим да ће се моја пажња, уместо на школске предмете Хемију и Биологију, усмерити на биологију и хемију појединаца који сам предавао у учионицама“ – духовито примећује О‘ Риган у уводу своје озбиљно и стручно написане књиге, у којој су на најсрећнији и најуспешнији начин спојени његово богато искуство професора, директора школе и стручњака који се годинама бави стратегијама за помоћ деци с проблематичним понашањем.

Међу све бројнијим расправама о непримереном понашању деце у школама, у свету и код нас, драгоцене су књиге, као што је ова, које настоје да опишу, класификују и дефинишу постојеће проблеме, а онда и дају поуздане стратегије и вештине за њихово решавање. Ни родитељима ни наставницима одавно више није довољно да само установе како деца не могу да уче, неће да уче, и није им до тога стало, или да о тој деци мисле као о несташној, непослушној, недовољно вредној и неамбициозној. Иза многих симптома, које овај стручњак прецизно описује, стоји велики распон поремећаја – од дисграфије, дислексије, дискалкулије до хиперактивности, и многих других поремећаја. Аутор нам помаже да их препознамо, охрабрује нас у покушају да их разумемо, подржавајући истовремено обе стране – и ученичку и наставничку.

Љубица Продановић

ПРОВЕРИТЕ КАКО ВАСПИТАВАТЕ У ШКОЛИ

Љубица Продановић, педагог, рођена је у Београду, где је завршила учитељску школу, филозофски факултет и одбранила докторску дисертацију. У току свог професионалног рада била је учитељица и наставник у основним школама Србије, професор Учитељске школе у Бањалуци, асистент на Филозофском факултету, професор Више педагошке школе у Београду и виши просветни саветник за разредну наставу у Републичком заводу за унапређивање васпитања и образовања у Србији.

Учествовала је у стручном усавршавању просветних радника у планирању, остваривању и вредновању васпитно-образовних задатака у настави и школи, у земљи и иностранству.

Посебно је радила на социјалном развоју ученика у току наставног процеса, улози наставника као васпитача и сарадњи наставника са родитељима.

Поред бројних научно-популарних текстова, аутор је или коаутор више књига, међу којима се, истичу: *Друштвено васпитање деце*, *Проверите како васпитавање у породици*, *Деце*, *Рад у њаровима*, *Сарадња с породицом*, *Директан рад наставника (од првог до осмог разреда основне школе за децу југословенских трађана у иностранству)*.

...Књига која је пред вама има елементе теорије и размене искустава у вашем стручном усавршавању у области остваривања васпитних задатака као учитеља, предметног наставника или професора одељењског старешине и члана појединог стручног актива школе у којој радите.

Ваше васпитно деловање се олега и у ситуацијама у контактима с ученицима, колегама и родитељима, на часу и ван њега.

Оно од чега се у том деловању почиње јесте изражење одговора на питање зашто је до те ситуације дошло и анализирање узрочно-последичних веза. Познајући могуће узроке појединој појави у личном или заједничком понашању ученика, успећете лакше сагледати и своје могуће деловање.

Од многих ситуација у којима ћете се у школи практично наћи као наставник изабрали смо неколико десетина најчешћих, тривијалних у седам поглавља, колико је и врста деловања као васпитача. Да ли ћете усвојити деловање које вам се препоручује на крају сваке анализираних ситуација, ваше је лично и професионално одређење.

Френк Грин

ДИРЕКТОР У 21. ВЕКУ – БИТИ УСПЕШАН ПРЕДВОДНИК ШКОЛЕ

Френк Грин је извршни директор Leigh Academies Trust, која у овом тренутку броји пет школа. Поседује више од двадесет година искуства у вођењу школа, посебно на пољу увођења технолошких иновација, употребе рачунара и нових технологија. Од 2008. године његов начин руковођења је признат и почиње да се примењује и у другим школама које претендују да постану академије. Труст који води, организује успешне програме за обуку наставника почетника. Франк Грин је успешно сарађивао са групом „Vision 2012“, која је касније променила име у „Визије будућности“. Објавио је низ чланака на тему вођења школе и образовних институција, а затим и књигу *Директор школе у двадесет првом веку*.

У жељи да пренесе корисно искуство које је стекао у дугогодишњем раду, аутор износи збирку мисли и идеја о вештинама потребним да се буде директор школе. Без намере да буде свеобухватан у предмету о ком говори, он се концентрише на вештине које су данас најважније, без наглашавања основних принципа директорског посла, који су потпуно исти као и они који важе за било ког доброг наставника. Водећи се претпоставком да су технике одр-

жавања доброг реда, дисциплине и лепог понашања познате и вредноване од стране свих директора и оних који то настоје да буду, аутор се више концентрише на чињеницу да се природа директорског посла – и, према томе, вођства – брзо мења. Сврха овог текста је отуда да покуша да пружи малу помоћ садашњим вођама и онима који настоје да то постану, у проналажењу сопственог пута на овој тешкој стази.

Оливер Хехлер

ПЕДАГОШКО САВЕТОВАЊЕ

Др Оливер Хехлер, педагог и психотерапеут за децу и младе, научни је саветник на Одсеку за науку о образовању на Гетеовом факултету универзитета у Франкфурту.

Хехлер из педагошке и теоријске перспективе утемељује педагошко саветовање као облик педагошког деловања и развија аутентични педагошки модел саветодавне праксе. Његови истраживачки напори су усмерени ка проблему трансфера саветовања у домену педагогије у домен образовне праксе тј. какву форму треба да има педагошко тумачење општих и стручних знања и вештина.

Упркос чињеници да је педагошка мисао стара готово две хиљаде година и томе да је образовање постало неизбежна антрополошка чињеница, статус професионалног едукатора је још увек неизвестан. Хехлер сматра да између теоријских темеља педагогије који пружају извесна дисциплинска знања и практичног приступа образовању мора бити изграђен одређен однос који ће обезбедити повезивање образовне антропологије и историје идеја са развојем образовних система и образовних активности. На овоме се заснива и употреба метода интервјуа и дијалога на практичном нивоу реализације праксе саветовања.

Књига признатог немачког педагога и терапеута за децу и младе, пружа нам, из педагошке перспективе, могућност темељног разумевања саветовања као форме педагошког деловања, развијајући изворни модел саветодавне праксе. Педагошка теорија представљена у овој књизи доживљава саветовање као једно од васпитних средстава и тиме претпоставља разлику између педагогије као научне дисциплине и професије. У њој се на проницљив начин демистификује саветовање као поступак широког спектра, постајући педагошки засновано, високо специјализовано и делотворно средство самоваспитања.

Азра Рађеновић, Марина Смиљанић

ПРИРУЧНИК ЗА РАЗРЕДНЕ СТАРЕШИНЕ

Азра Рађеновић је рођена 1962. у Сиску. Године 1980. је завршила ЦУО Владимир Мајдер у Сиску, а 1985. дипломирала је на Филозофском факултету у Загребу на смеру за педагогију. Од 1986. године ради као педагог и ментор у основној школи у Сиску. Вишегодишња је водитељка Актива стручних сарадника Сисачко-мославачке жупаније.

Марина Смиљанић је рођена 1957. у Сиску. На Филозофском факултету у Загребу стекла је звање дипл. педагог. Од 1997. је запослена у основним школама у Сиску као стручни сарадник, педагог. Посебно је ангажована као сарадник Центра за социјалну заштиту у вези са заштитом деце и младих и породичним васпитањем.

Азра Рађеновић и Марина Смиљанић су *Приручник за разредне старешине* написале у намери да помогну разредним старешинама тако што им неће само пружити драгоцену подршку, и охрабрење него и дати неопходне смернице за веома захтевну и одговорну улогу, за коју, нажалост, не постоји посебан предмет током школовања наставника. Како саме истичу у предговору: „Важност оспособљавања за разредно старешинство на наставничким студијама произилази из чињенице да су сви учитељи разредне наставе уједно и разредне старешине, а већина наставника предметне наставе преузима и послове разредног старешине, који су бројни и сложени.“

Преносећи богато дугогодишње професионално искуство стручних педагошких сарадница, ауторке су овим приручником обрадиле елементе важне за доброг разредног старешину и ваљано вођено разредно старешинство: особине доброг разредног старешине, планирање и програмирање рада, час разредног старешине, административни послови, седнице, сарадња са родитељима, исхрана, социјална и здравствена заштита ученика, професионална оријентација, излети и екскурзије, дисциплина и педагошке мере, појава насиља у одељењу и у школи, рад са ученицима са сметњама у развоју – до кризних ситуација у школи. У Додатку се наводе конкретни примери у појединим ситуацијама, обрасци, планови рада и активности, примери радионица за рад с родитељима итд.

Иако ауторке говоре о искуству у Хрватској, оно се може потпуно применити и у нашој земљи јер, докле год и где год да постоји разредни старешина, он:

„Мора да познаје закон, правилнике и правила која се односе на његову улогу, мора да познаје вештине комуникације (укључујући и оне дипломатске), како би успешно довезао ученике у васпитно-образовном процесу: ученике, школу, и родитеље, мора да буде добар психолог и мудра и добра особа.“

Наташа Вујисић Живковић

НА ПЕРУ И НА СЕДЛУ – НАДЗОР НАД ОСНОВНИМ ШКОЛАМА У СРБИЈИ У ПРВОЈ ПОЛОВИНИ XIX ВЕКА

Наташа Вујисић Живковић рођена је 17. јуна 1968. године у Ужицу. Основну и средњу школу завршила је у Београду. На Одељењу за педагогију и андрагогију Филозофског факултета у Београду дипломирала је 1994. године. На истом факултету магистрирала је 1999. године и одбранила докторску дисертацију 2004. године.

Од 2006. године ради на Одељењу за педагогију и андрагогију Филозофског факултета у Београду у статусу доцента, а од 2012. године у статусу ванредног професора.

Објавила је неколико монографија, од којих издвајамо: *Педагошко образовање учитеља – развијање васпитној концепцији* (2005), *Шездесет година часописа Педагогија* (2006), *Трагање за психолошким основом емпиријске педагогије: научни допринос Војислава Бакића проучавању деце* (2011), *Војислав Бакић и развој педагошке науке у Србији* (2012).

У овом свом најновијем делу Наташа Вујисић Живковић одушевљава систематичношћу и надасве оригиналношћу у начину излагања својих идеја. Почевши од више него оригиналног наслова (јер се некадашњи надзорник морао огледати не само у стручном писању, него и у буквално „јахачким“ вештинама у сврху обиласка поверене му регије), њен рукопис је препознатљив, тако лаган за читање а тако пробитачан, конкретан, научно прецизан, духовно и литерарно врцав, једном речју – драгоцен како за педагошку науку тако и за допунско образовање читаоца, а при свему томе даје сјајан

допринос разбијању честе предрасуде наше педагошке науке да је текст тим више „научан” што је мање јасан и лаган за читање. Додуше, у овом случају од поменутог читаоца захтева солидно предзнање из области националне историје педагогије.

Ауторка је истраживану тему успела да учини узбудљивом, и то не само за добрототног историчара националне педагогије, већ и за свакога теоретичара и практичара који се на било који начин бави домаћом школском проблематиком. При томе, ауторка је показала невероватну вештину „пливања” у мноштву архивских докумената (великим делом досад неискоришћених), као и у оквиру коришћења разних остварења аутобиографског и мемоарског карактера.

Најдрагоценији закључак свакога ко прочита ову вредну студију јесте неумитно схватање да је мукотрпно формирање основношколског система у ослобођеној Србији прве половине XIX века у нераскидивој вези са концепцијско-институционалним и сваким другим развојем управо и у првом реду – школског надзора и надзорника.

Проф.др Светозар Дунђерски

Верена Каст

ДОПУСТИТЕ ДЕЦИ ДА ОДУ И ПРОНАЂИТЕ СЕБЕ – ОДВАЈАЊЕ ОД ДЕЦЕ

Проф. др. Верена Каст (1943, Волф халден, Швајцарска) данас је једна од најугледнијих психотерапеуткиња на немачком говорном простору. Током школовања су њена интересовања била посвећена психологији, филозофији и књижевности, да би се потом посветила аналитичкој психологији. Ради у својој пракси у Ст. Галену као јунговска аналитичарка и као дидактичка аналитичарка. Предаје на Јунговом институту у Цириху као и на универзитетима у Цириху и Ст. Галену. Осим тога је и председавајућа у Интернационалном аналитичком удружењу. Ауторка је бројних стручних књига које су, као и Допустите деци да оду и пронађите себе: одвајање од деце, постале бестселери.

Ово је прва књига Верене Каст која је преведена на српски језик.

Како се одвојити и пронаћи себе – централно је питање родитеља и деце која расту, сазревају и напуштају кућу. Њима предстоји нова фаза у животу која са собом носи многострука позитивна и негативна осећања. У процесу одвајања од деце мешају се туга, бес, нежност и нада у будућност, као и осећање блиске по-

везаности. Сва та осећања могу код родитеља да доведу до плодне нове везе са децом и са животним партнерима. Ауторка показује како ова промена у животу може да буде позитивна и како се могу отворити нове могућности за један стабилни идентитет. Идентитет под разумева да је човек постао индивидуално биће, ослобођено комплекса родитеља, али и од захтева заједнице, од друштвених норми и вредности, посебно од очекиваних (задатих) улога. Идентитет, дакле, није представа о ономе што неко „мисли да треба да буде“, него оно што он јесте. За родитеље и за децу је централни задатак да науче како да се одвајају и како да себе поново открију. Верене Каст описује фазе и шансе тог процеса и нуди нове могућности за испуњен живот.

Емилија Лазаревић

СПЕЦИФИЧНЕ СМЕТЊЕ У УЧЕЊУ

Др Емилија Лазаревић, научна саветница у Институту за педагошка истраживања у Београду, поседује скоро три деценије дугу професионалну каријеру обележену не само научноистраживачким него и терапијским радом са децом која имају говорно-језичке проблеме, оштећење слуха и специфичне сметње у учењу. Ауторка је и реализаторка акредитованих семинара за стручно усавршавање запослених у образовању, коуредница књиге *Нове улоге за ново доба: прилози за редефинисање образовне праксе*, рецензенткиња бројних часописа и ауторка преко стотину научних радова у области инклузивног образовања, говорно-језичког развоја, говорно-језичких поремећаја и специфичних сметњи у учењу. Учествовала је у међународним пројектима и руководи пројектом „Унапређивање квалитета и доступности образовања у процесима модернизације Србије“, који Институт за педагошка истраживања у Београду реализује уз подршку Министарства просвете, науке и технолошког развоја.

Са великим искуством у овој области, кроз чврсту повезаност теоријских поставки и искуства практичног рада, ауторка на систематичан, прецизан и исцрпан начин представља посебну категорију ученика са специфич-

ним сметњама у учењу, подстакнута сазнањем да и поред типичних општих способности и адекватних образовних услова, ова деца често испољавају тешкоће у овладавању основним школским вештинама, као што су читање, писање или рачунање и остварују нижа школска постигнућа. Књига је писана са намером да се из различитих перспектива, теоријских оквира и парадигми сагледају сва значајна питања у вези са којима постоје неслагања у овој области у свету и код нас: питања теоријског одређења, дијагностичких критеријума, података о учесталости, процедуре третмана и едукације. Посебна пажња је посвећена школском неуспеху ове деце, који представља проблем са којим се сусрећу не само ученици, њихови родитељи и наставници, већ и друштво у целини. Како су се поремећаји читања и писања у нашој средини у порасту, ова разматарња су више него актуелна. Књига Емилије Лазаревић је намењена не само теоретичарима и истраживачима у области образовања, него и ширем кругу читалаца, најпре учитељима и наставницима, те другим стручним лицима која су оријентисана ка практичном решавању проучаваних проблема у школском и породичном контексту, као и родитељима деце која имају специфичне сметње у учењу.

Библиотека Педагошка раскрића

- Питер Мекларен: *Живој у школама*
- Питер Мекларен: *Че Гевара, Пауло Фреире и педагогија револуције*
- Анри Жиру: *О кришичкој педагогији*
- Јандрић, Борас: *Кришичко Е-образовање*
- Пауло Фреире: *Педагогија обесправљених*
- Стенли Гринспен: *Развој здравог ума*
- Стенли Гринспен: *Сијурно деће*
- Ђурђица Иванчић: *Диференцирана настава у инклузивној школи*
- Ерик Јенсен: *Подучавање са мозгом на уму*
- К. Ц. Симистер: *Научиће своје деће да размишља*
- Наоми Алдорт: *Васпитавамо децу, васпитавамо себе*
- Јеспер Јул: *Како да кажеће НЕ мирне савести*
- Јеспер Јул, Хеле Јенсен: *Компетенција у педагошким односима – од послушности до одговорности*
- Финтан Ц. О’Риган: *Како помоћи деци с проблематичним понашањем*
- Љубица Продановић: *Провериће како васпитаваће у школи*
- Френк Грин: *Директор у 21. веку – бити успешан предводник школе*
- Оливер Хехлер: *Педагошко саветовање*

- *Азра Рађеновић, Марина Смиљанић: Приручник за разредне старешине*
- *Наташа Вујисић Живковић: На ћеру и на седлу – надзор над основним школама у Србији у првој половини XIX века*
- *Верена Каст: Дойустији деци да оду и пронаћи себе – Одвајање од деце*
- *Ноам Чомски: О појединачном образовању*
- *Емилија Лазаревић: Специфичне сметње у учењу*

*Образовање је проїресивно оїкривање
нашеї соїсївеної незнања.*

Вил Дјуран